

Pb. 4

3661 Rjukan

Kulturdepartementet.

Postboks 8030 Dep.

0030 Oslo

Høringsuttalelse -

Rammevilkår for lokalradio i forbindelse med digitaliseringen av radiomediet

Undertegnede har jobbet i norske medier siden 1986, med både TV- og avis, men vært involvert i norsk lokalradio i 28 år. Her kommer en sammenfatning til høringen.

Hvilke lokalradioer bør kunne fortsette å sende i FM-nettet etter slukking i 2017/2019?

Alle bør kunne fortsette å sende i FM-nettet samtidig med distribusjon på DAB+, også NRK, med bakgrunn i beredskapssituasjonen. Begrunnelse er at dagens utbygging ikke på langt nært er god nok.

Se for øvrig svakhet ved sender og mottakerforhold begrunnet lenger ned i høringsuttalelsen.

Hvordan kan det legges til rette for digitalisering av lokalradiosektoren?

Gratis tilgang for lokalradioene i DAB-nettet må være en selvfølge, da den nye antatte standarden påtvinges lokalradioene av nasjonale kanaler som i utgangspunktet kan mistenkes for å ville fortrenge de mindre konkurrentene.

Dersom DAB+ er endelig nytt format på bekostning av FM må alle lokalradioer ha fått tilgang i DAB+-nettet, og ha med selvsyn kunnet konstatere at den som ny standard erstatter FM.

Lokalradioene må ha gratis tilgang i DAB-nettet

Norske lokalradioer har ikke økonomi til å gå over på DAB+, og har i alle fall ikke råd til å feilsatse på en teknologi som kanskje ikke kommer til å være vinnende framtidsstandard.

Dersom norske lokalradioer skal over på DAB+ må deres overgang til DAB betales i sin helhet av Norkring (NRK +P4) evt. av den norske staten. Dette må skje dersom de skal kunne gjennomføre det.

I dag har radioene ofte sine fullt utbygde sendernet, som det vil koste mye å endre til DAB.

Så store kostnader at det både vil knekke ryggen på noen, og at andre overhodet ikke kan melde noen overgang.

Hvis derfor det skal være rettferdighet i innføringen av en ny standard, må det gis gratis tilgang fra de sterkt bemidlede som ivrer for innføringen, til de som ikke har økonomi til dette.

NRK/P4/Norkring bør pålegges å skaffe lokalradio like konkurransevilkår uten kostnad hvis de tvinges over på ny standard.

Alternativt må slik bemidling skje via statsbudsjettet. Vi ser det mest hensiktsmessig at de som beforder nettet betaler.

Dersom det seinere skulle bli en annen standard enn DAB+ som velges, bør dette også medføre gratis tilgang for lokalradio, på samme måte.

Dersom DAB+ senere skulle vise seg å være god nok erstatter for FM, vil lokalradio kunne ta en ny vurdering om slukking av FM-nettet er riktig, når alle parallellsender på FM og DAB, slik de store kanalene gjør i dag.

Lokalradio som beredskapskanal

En desentralisert mediestructur er vesentlig i en beredskapssammenheng, både i en naturkatastrofesituasjon, om enn også i en krigssituasjon. Det første som vil bli prøvd stoppet er kringkasting.

En evt. slukking av det analoge FM-nettet må ikke under noen omstendighet skje før man har alle garantier om at nye løsninger er minst like gode. En delvis nedstenging i byområdene vil vesentlig svekke radio som beredskapskanal. Ting kan tyde på at beredskap igjen begynner å bli en vesentlig del av vår fremtids-planlegging.

DAB+ er ikke på noen måte klar til å overta som beredskapskanal for lokalradioene.

For det første må alle ha DAB-radio før det er mulig å se på DAB+ som beredskapskanal, for det andre må alle beredskapskanaler kunne formidle både på FM og DAB.

Alle utlendinger som besøker Norge som bruker FM-radio vil i en krisesituasjon være fraskåret vesentlig beredskapsinformasjon etter en innføring av DAB+ som eneste formidlingsstandard.

Kontroll av mottakerkvalitet

En nedslukking av FM-båndet til fordel for DAB+ bør i noe tilfelle aldri skje før det er skjedd en omfattende konsekvensanalyse av lytterdekning for DAB+.

I dag bruker man bare tallene fra Norkring og Digitalradio Norge, som ivrer sterkt for en innføring. Statens Teletilsyn og andre bør inn, gjerne i samarbeid med Norkring og lokalradioene og finne fram til felles forståelse av hva konsekvenser ved en FM-nedslukking vil være. Herunder bør det kontrolleres om mottakerkvaliteten er tilsvarende FM-nettet, noe vi ikke kan se er bevist.

I en test av DAB+ nettet undertegnede gjorde i går, 13. januar 2015, var det gode DAB+ signaler mellom Gransherad i Notodden kommune og ned til nærmere Asker i Akershus. Fra Akershus til Oslo, og tilbake mellom klokka 9 og 16 var det ikke DAB+ signaler å hente på min mottaker, bare FM.

Displayet ga beskjed «Signal N/A» som betyr «Signal not available».

Men da kunne man bare svitsje over på FM, som fungerte 100%.

Hva som er årsakene til dette, har jeg ikke sjekket opp i, men i en situasjon der FM-nettet hadde vært stengt ned, hadde byen ikke hatt radiosignaler igår!

Samtlige DAB+ kanaler var nede, noe som tyder på at utbyggingen som er gjort er svært sårbar.

I Tinn kommune var signalene brukbare, men faller ut flere ganger også utenfor tunneler på Tinnsjøveien, hovedinnfartsåren til Rjukan, Fv37, under 2 timers kjøring fra Oslo.

Der jeg bor, i bydelen Tveito på Rjukan, faller også signalene ut straks jeg beveger meg mellom eget hus og naboens hus. Det er også avhengig av hvor jeg er i huset før jeg har signaler.

For meg er dette svært kritikkverdig, og ikke akseptabelt i en beredskapssituasjon.

Dette var naturligvis ikke en vitenskapelig undersøkelse, bare en konstatering av hvordan forholdene opplevdes for meg på den rundtursjekken med kombinert DAB+ og FM-mottaker.

Vi mener altså at en nedstenging i 2017, og sannsynligvis også i 2019, er alt for tidlig, da utbyggingen av DAB+ ikke er kvalitetssikret godt nok.

Hvilke rammevilkår skal gjelde for den delen av lokalradiosektoren som får fortsette på FM?

En innføring av DAB+ som standard vil potensielt kunne ramme konkurransedyktigheten til norske lokalradioer. De store nasjonale radiostasjonene vil pøse på med nye riksdekkende kanaler som gjør at lokalradioene vil lett bli mindre synlige i den store kanalflommen.

Lokalradio bør få fortrinnsrett i søkefunksjoner for kanalene, siden det er de som kan gi best beredskapsfunksjon.

Det bør altså ikke være NRK P1 som dukker opp som første stasjon når man står seg på i DAB+-nettet, men den mest lokale radiostasjonen.

Lokalradio har blitt stemoderlig behandlet, og har hatt tøffe konkurransevilkår i Norge siden innføringen av P4 i 1994. Siden den gang er norsk lokalradio sterkt redusert i både antall og på

kvalitetssatsing på desentralisert journalistikk. Nasjonal radio er gitt klar forrang, til tross for at det innebærer mange færre ansatte i bransjen totalt sett.

DAB+ vil potensielt kunne knekke norsk lokalradio

Iveren etter å slukke ned FM-nettet som utvises av Norkring (NRK og P4) og deres frontkjemper Digitalradio Norge sliter vi med å se på bakgrunn enn i å forrykke balansen som i dag eksisterer ytterligere, og overføre større lyttermengder over på NRK og P4 på bekostning av lokalradioene. Løsningene som tilbys for lokalradio på DAB er hverken gode nok, eller rimelige nok. Ergo er innføringen av DAB+ konkurranseforrykkende, og har som mål å kvitte seg med plagsom konkurranse i lyttermarkedet.

DAB+ ikke sannsynlig løsning

Er DAB+ satsing på feil standard? Høyst sannsynlig er det det. Men det gjenstår å bevise.

Det viser seg gang på gang historisk at det å være i forkant av utviklingen ikke alltid belønnes med suksess. Etter mer enn 20 års diskusjon rundt digitalradio er det fortsatt svært uklart hva som blir en standard på europeisk og internasjonalt nivå når det gjelder digitalradio.

At DAB+ er løsningen er etter det vi oppfatter svært lite sannsynlig. Selv om Norkring og Digitalradio Norge påstår det klarer de ikke å berolige noen med gode nok argumenter.

Det er viktig å innse at Norge ikke er viktigste land i verden når det gjelder radiostandard, og man bør støtte seg vesentlig på de ledende markeder om dette, og ikke begå en standardfeil.

Hvem skal betale for standardfeilen? Er det lytterne via sine skatteinnbetalinger?

Det må i alle fall ikke bli lokalradioenes pressede økonomi.

Blir radio en mindre viktig mediekanal med DAB+?

Mottakerforholdene er målt fra veinettet, men ikke nødvendigvis der folk bor. Mottakerforhold for DAB+ er svært vanskelige i armerte murbygg, stålbygg og der naturlige hindringer kommer i veien.

Vi advarer departementet om at de tar Norkrings mottaker tall for «god fisk», da det for en mening mann er svært enkelt å finne svakheter i utbyggingens påståtte kvalitet. Og at dette bør utredes i sterk grad før en går til et så drastisk skritt som å stenge FM.

Nei til foreslått FM-nedslukking i byene

Forslaget om nedslukking av FM-nettet i byområder er en lite gjennomtenkt løsning, særlig beredskapsmessig. Det er jo ikke slik at de som beveger seg i byene er statiske.

Det er positivt at man ikke ser nytten av å innføre DAB+ som eneste standard utenfor byene i Norge, men hvorfor skal det påtvinges som standard i by-områdene?

Det er ingen grunn til at de som ivrer for DAB+ skal kontrollere hvilken formidlingsstandard radio i Norge skal ha i framtida. At de ikke har råd til å vedlikeholde FM-nettet er en usannhet som er spredd av de som har med enn god nok råd til å satse på en ny standard uten at de har faktagrunnlag for å innføre noe nytt.

Beredskapsfunksjonen

En evt. slukking av det analoge FM-nettet må ikke skje før man har alle garantier på plass om at nye løsninger er minst like gode som de var i FM-nettet. En delvis nedstenging i byområdene vil vesentlig svekke radio som beredskapskanal. Ting kan tyde på at beredskap i forhold til både værforhold, naturkatastrofer, terror og kaldkrigstrussel igjen begynner å bli en vesentlig del av vår

fremtidsplanlegging.

DAB+ er ikke på noen måte klar til å overta som beredskapskanal for lokalradioene.

For det første må alle ha DAB-radio før det er mulig å se på DAB+ som beredskapskanal, for det andre må alle beredskapskanaler kunne formidle både på FM og DAB.

Alle utlendinger som besøker Norge som bruker FM-radio vil være fraskåret vesentlig beredskapsinformasjon i en krisesituasjon.

FM-nedslukningsdato bør droppes, alternativt utsettes 10 år

Da det fortsatt er stor usikkerhet om DAB+ sin fortreffelighet hos stort sett alle andre enn hos Norkring, NRK og P4, bør FM-nedslukningsprosessen utsettes i minst 10 år.

Det kan utelukkende være et gode ikke å forhaste seg i vedtak om evt. ny standard for radioformidling.

Krav til en framtidig digital radiostandard

Når så DAB+ med all sannsynlighet ikke er framtidens standard for digital radioformidling, er det grunn til å stille krav til en slik formidling:

En digital radioformidlingsstandard må kunne:

- ta opp i seg teknologisk utvikling, og ikke være låst til foreldede løsninger.
- ha toveiskommunikasjonsmuligheter. DAB+ er envegskommunikasjon med begrenset båndbredde, noe som må sies å være utdatert i forhold til dagens teknologiske muligheter.
- gi bedre mottakerforholds enn FM og DAB+
- sikre en svær tilfredsstillende beredskapsfunksjon for alle som oppholder seg i Norge – også turister og besøkende.
- være en standard som andre Europeiske land også går for.

Med hilsen

Ole Jon Tveito
Daglig leder & Ansvarlig redaktør
Radio Rjukan